

ДОХОДИ І ВИДАТКИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ –
РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ЇХ ВИКОНАННЯINCOME AND EXPENDITURES OF LOCAL BUDGETS –
REGIONAL ASPECT OF THEIR IMPLEMENTATION

УДК 336.22

Простебі Л.І.

к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та підприємництва
Чернівецький торговельно-економічний
інститут
Київського національного торговельно-
економічного університету

Юрій С.М.

к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та підприємництва
Чернівецький торговельно-економічний
інститут
Київського національного торговельно-
економічного університету

У науковій статті розглянуто практичні аспекти виконання доходної та видаткової частини місцевих бюджетів. Здійснено аналіз динаміки та структури доходної частини місцевих бюджетів Чернівецької області за 2015–2017 роки. Проведено моніторинг видаткової частини місцевих бюджетів Чернівецької області за 2015–2017 роки. Визначено проблеми функціонування місцевих бюджетів. Зазначено напрями вдосконалення підвищення ефективності формування доходів та здійснення видатків місцевих бюджетів в сучасних умовах.

Ключові слова: місцеві бюджети, доходи місцевих бюджетів, видатки місцевих бюджетів, децентралізація, податкові надходження, трансферти.

В научной статье рассмотрены практические аспекты выполнения доходной и расходной части местных бюджетов. Осуществлен анализ динамики и структуры доходной части местных бюджетов Черновицкой области за 2015–2017 годы. Проведен мониторинг расходной части местных бюджетов Черновицкой области за 201–

2017 годы. Определены проблемы функционирования местных бюджетов. Указано направления совершенствования повышения эффективности формирования доходов и осуществления расходов местных бюджетов в современных условиях.

Ключевые слова: местные бюджеты, доходы местных бюджетов, расходы местных бюджетов, децентрализация, налоговые поступления, трансферты.

In the scientific article practical aspects of the revenue and expenditure part of local budgets are considered. The analysis of dynamics and structure of the revenue part of local budgets of Chernivtsi region for 2015–2017 is carried out. The monitoring of the expenditure part of local budgets of Chernivtsi region for 2015–2017 years has been monitored. The problems of functioning of local budgets are determined. The directions of improvement of efficiency of formation of incomes and implementation of expenditures of local budgets in modern conditions are indicated.
Key words: local budgets, local budget revenues, local budget expenditures, decentralization, tax revenues, transfers.

Постановка проблеми. В умовах реформування фінансово-бюджетної системи України важливого значення набуває комплексне теоретичне і практичне дослідження ефективності функціонування місцевих бюджетів. Від обсягу фінансових ресурсів, що акумулюються в місцевих бюджетах залежить рівень забезпечення соціально-економічного розвитку регіону загалом. Формування доходної і видаткової частини місцевих бюджетів здійснюється в умовах посилення децентралізаційних процесів в країні. Саме від їх реалізації залежить ефективне функціонування інституту місцевого самоврядування. Тому тема, беззаперечно, є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних та практичних аспектів функціонування місцевих бюджетів присвятили свої праці такі вчені: Величко Ю.Є. [1], Кириленко О.П. [2], Коваль С.Л. [2], Міхеєнко Т.В. [3], Онищенко С.В. [1], Остріщенко Ю. [4] та багато інших. В наукових доробках даних вчених розглядаються окремі аспекти функціонування інституту місцевих бюджетів, особливості планування та виконання місцевих бюджетів у контексті реалізації бюджетної реформи. Проте, на нашу думку, розгляд теоретичних та практичних аспектів доходної та видаткової частин місцевих бюджетів потребує подальших досліджень в умовах посилення децентралізаційних процесів в країні.

Метою даної статті є аналіз та характеристика основ формування доходної та здійснення видат-

кової частини місцевих бюджетів в умовах посилення децентралізаційних процесів в країні.

Виклад основного матеріалу. Наявність достатніх фінансових ресурсів для забезпечення соціально-економічного розвитку регіону визначає фінансову спроможність та економічну самостійність місцевих бюджетів. З метою забезпечення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування в країні відбувається реформування бюджетної сфери в напрямку децентралізації.

Структура доходної частини місцевих бюджетів визначена Бюджетним кодексом і включає [5]: податкові надходження (встановлені законами України загальнодержавні та місцеві податки і збори); неподаткові надходження (адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності тощо); доходи від операцій з капіталом (надходження від продажу основного капіталу, державних запасів товарів, землі та нематеріальних активів); трансферти (кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі).

В результаті проведених реформ відбулося розширення доходної частини місцевих бюджетів через [5]: перерозподіл і встановлення єдиних нормативів відрахувань від загальнодержавних податків; формування єдиного кошика доходів загального фонду та розширення джерела його

наповнення (зокрема, з державного бюджету України передано 100% державного мита та плати за адміністративні збори, 10% податку на прибуток підприємств державного сектору економіки); передачі з бюджету розвитку до місцевих бюджетів єдиного податку, податку на майно та екологічного податку. Крім того, з 2017 року було передбачено, що 13,44% акцизного податку із виробленого та ввезеного в Україну пального зараховуються до місцевих бюджетів.

У видатках місцевих бюджетів виявляється державна й регіональна політика органів державної і місцевої влади й управління, від пріоритетів якої залежить стимулювання виробництва, фінансове забезпечення соціального захисту населення, розвиток освіти й охорони здоров'я, фізичної культури й спорту, розбудова економічної інфраструктури. Тому перелік видатків місцевих бюджетів, їх склад і структура постійно змінюються залежно від конкретної соціально-економічної ситуації. Склад видатків місцевих бюджетів є своєрідним індикатором пріоритетності тієї чи іншої функції держави, наявної компетенції органів місцевої влади. Відповідно, видатки місцевих бюджетів відображають направленість бюджетної політики на локальному рівні. Важливим питанням, в умовах поточної кризової ситуації в економіці та обмеженості фінансових ресурсів, є ефективне управління наявними бюджетними коштами та відповідно оптимальність їх структури [6, с. 107].

В Бюджетному кодексі визначено класифікацію видатків бюджету [5]: програмна класифікація видатків (за бюджетними програмами, у випадку застосуванням програмно-цільового методу у бюджетному процесі, яка формується з урахуванням типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету, що затверджується Мінфіном, і з 2017 року ця класифікація обов'язкова для усіх місцевих бюджетів); функціональна класифікація видатків (пов'язана з функціями, виконання яких пов'язане з видатками бюджету); відомча класифікація видатків (за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів); економічна класифікація видатків (класифікуються за економічною характеристикою операцій, що здійснюються при їх проведенні).

Обсяги доходів місцевих бюджетів, їх динаміка та структура характеризують рівень регіонального розвитку. Адже, фінансова достатність місцевих бюджетів, збільшує можливості для задоволення регіональних потреб. Не менш важливим є питання ефективного управління наявними бюджетними ресурсами та оптимальність їх структури. Адже, видатки місцевих бюджетів відображають соціально-економічний розвиток регіону. А це потребує запровадження обґрунтованих методів визначення обсягів і структури видатків бюджету та досягнення конкретних результативних показ-

ників.

Дослідимо регіональний аспект виконання доходної і видаткової частини місцевих бюджетів Чернівецької області протягом 2015-2017 років. Це дасть змогу побачити основні проблеми та переваги реформи бюджетної децентралізації.

Наочне бачення динаміки планових та фактичних показників доходної частини місцевих бюджетів Чернівецької області (в розрізі загального та спеціального фондів) за 2015-2017 роки представлено на рис. 1.

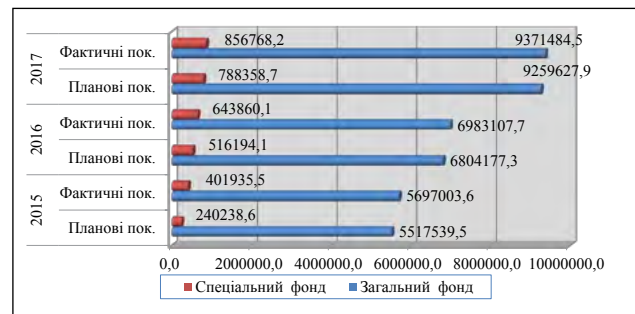

Рис. 1. Динаміка планових та фактичних показників доходної частини місцевих бюджетів Чернівецької області за 2015-2017 рр. тис. грн.

Джерело: фінансова звітність Департаменту фінансів Чернівецької обласної державної адміністрації [7]

Фінансові розрахунки свідчать, що протягом періоду з 2015-2017 рр. доходна частина місцевих бюджетів області зазнала перевиконання в розрізі як загального, так і спеціального фондів. Так, у 2017 р. до місцевих бюджетів Чернівецької області фактично надійшло коштів у сумі – 10228252,6 тис. грн. А це – 101,8% запланованих показників (10047986,5 тис. грн.). Перевиконання по формуванню загального фонду склало – 1,2% (план – 9 259 627,9 тис. грн.; факт – 9 371 484,5 тис. грн.). А по формуванню спеціального фонду місцевих бюджетів порівняно з планом перевиконання склало - 8,7% (план – 788358,7 тис. грн.; факт – 856768,2 тис. грн.).

Розглянемо особливості формування доходної частини місцевих бюджетів Чернівецької області. Динаміка доходів місцевих бюджетів в розрізі джерел формування представлена на рис. 2.

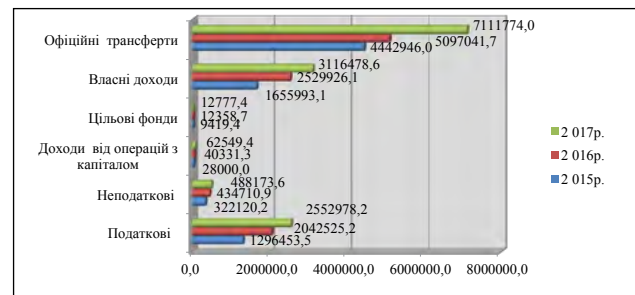

Рис. 2. Динаміка доходів місцевих бюджетів Чернівецької області в розрізі джерел надходжень, 2015-2017 роки, тис. грн.

Джерело: фінансова звітність Департаменту фінансів Чернівецької обласної державної адміністрації [7]

Таблиця 1

Структура доходів місцевих бюджетів Чернівецької області за 2015-2017 рр.

тис. грн.

Доходи	Роки						Відхилення структури, %	
	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2017/2016	2017/2015
	Факт	Питома вага, %	Факт	Питома вага, %	Факт	Питома вага, %		
Податкові надходження	1296453,5	21,3	2042525,2	26,8	2552978,2	25,0	-1,8	3,7
Неподаткові надходження	322120,2	5,3	434710,9	5,7	488173,6	4,8	-0,9	-0,5
Доходи від операцій з капіталом	28000,0	0,5	40331,3	0,5	62549,4	0,6	0,1	0,2
Цільові фонди	9419,4	0,2	12358,7	0,2	12777,4	0,1	0,0	0,0
Офіційні трансферти	4442946,0	72,8	5097041,7	66,8	7111774,0	69,5	2,7	-3,3
Всього надходжень	6098939,1	100,0	7626967,8	100,0	10228252,6	100,0		

Суттєве зростання обсягів податкових надходжень до місцевих бюджетів Чернівецької області відбулося протягом досліджуваного періоду Абсолютне відхилення податкових надходжень за весь аналізований період склало 1256524,7 тис. грн. Зростання даного виду надходжень за відповідний період сягнуло – 96,9%.

Значно зросли обсяги неподаткових надходжень. В 2017 році неподаткових надходжень надійшло в обсязі – 488173,6 тис. грн. Абсолютне відхилення неподаткових надходжень за період з 2014 по 2016 роки склало 166053,4 тис. грн. Відносне відхилення – 51,6%.

Надходження по доходам від операцій з капіталом до місцевих бюджетів Чернівецької області у 2014-2016 роках теж мали тенденцію до збільшення. В 2017 році обсяг даного виду доходів становив – 62549,4 тис. грн., що на – 34549,4 тис. грн. (на 123,4%) більше показника 2015 року.

Збільшилися і обсяги надходжень цільових фондів до аналізованих місцевих бюджетів за період дослідження. Зазначимо, що у 2017 році обсяг даного виду доходів становив – 12777,4 тис. грн., що на – 3358,0 тис. грн. (на 35,6%) більше показника 2015 р.

Відмітимо зростання власних доходів місцевих бюджетів Чернівецької області на 88,2% (без врахування трансфертів). В абсолютному значенні власні доходи місцевих бюджетів області збільшилися на 1460485,5 тис. грн.

Спостерігаємо зростання частки офіційних трансфертів у доходах місцевих бюджетів області. В 2017 році обсяг трансфертів становив 7111774,0 тис. грн., а це на 2668828,0 тис. грн. (на 60,1%) більше показника 2015 року.

На рис. 3 представлено загальний обсяг доходів досліджуваного бюджету.

Так, у 2017 році він збільшився на 2601284,8 тис. грн. (або на 34,1%) порівняно з показником 2016 р. та на 4129313,5 тис. грн. (або на 67,7%) порівняно з показником 2015 року.

Розрахункові показники структури доходів місцевих бюджетів Чернівецької області за період оцінки подані в табл. 1.

Значного фінансового значення для доходів місцевих бюджетів Чернівецької області мають

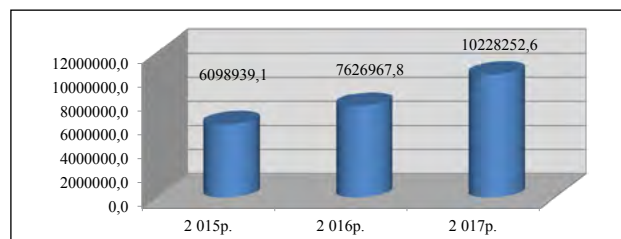

Рис. 3. Динаміка доходів місцевих бюджетів Чернівецької області за 2015-2017 роки, тис. грн.

Джерело: фінансова звітність Департаменту фінансів Чернівецької обласної державної адміністрації [7]

Таблиця 2

Динаміка структури видатків місцевих бюджетів Чернівецькій області, 2015-2017 роки, тис. грн.

Статті видатків	Роки						Відхилення структури, %
	2015		2016		2017		
	Обсяг	Питома вага, %	Обсяг	Питома вага, %	Обсяг	Питома вага, %	
Державне управління	186621,6	3,2	237164,1	3,2	380059,8	3,2	0,1
Правоох д-ть та забезп безпеки держави	8785,2	0,1	9413,9	0,1	16497,8	0,1	-0,02
Освіта	1917132,7	32,6	2123758,3	32,6	2993115,9	28,9	-3,70
Охорона здоров'я	1139948,8	19,4	1228603,2	19,4	1713489,9	16,7	-2,7
Соц захист та соціальне забезпечення	1732890,6	29,5	2554600,2	29,5	3511060,2	34,8	5,3
Житлово-комун.госп-ство	169907,8	2,9	224052,7	2,9	245503,6	3,0	0,2
Культура і мистецтво	203637,5	3,5	222241,2	3,5	326242,3	3,0	-0,4
Засоби масової інформації	4898,6	0,1	5583,0	0,1	5391,6	0,1	-0,01
Фіз. кул. і спорт	40540,8	0,7	46568,6	0,7	65545,5	0,6	-0,1
Будівництво	152935,1	2,6	254312,8	2,6	233518,3	3,5	0,9
Сільське і лісове господарство, рибне госп-во та мисливство	29158,9	0,5	29294,0	0,5	38309,0	0,40	-0,10
Транспорт, дорожнє гос-во, зв'язок, телекомунікації та інформат	176506,1	3,0	271665,2	3,0	476757,2	3,7	0,7
Інші послуги, пов'язані з екон діяльністю	1483,6	0,03	66483,0	0,03	111740,6	0,90	0,88
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	588,9	0,01	1108,3	0,01	2102,5	0,02	0,01
Запобігання та ліквід. надзвич. ситуацій та наслідків стих лиха	3964,7	0,1	3385,8	0,1	2671,3	0,0	0,0
Цільові фонди	14022,9	0,2	17487,3	0,2	16318,8	0,2	0,0
Разом видатків	5879051,5	100,0	7346981,1	100,0	10190452,1	100,0	

Джерело: фінансова звітність Департаменту фінансів Чернівецької обласної державної адміністрації [7]

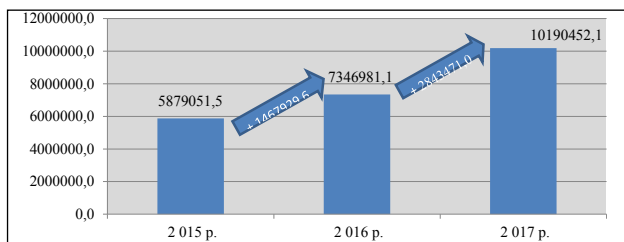

Рис. 4. Динаміка видатків місцевих бюджетів Чернівецької області за 2015 – 2017 рр., тис. грн.

Джерело: фінансова звітність Департаменту фінансів Чернівецької обласної державної адміністрації [7]

податкові надходження. Їх частка у 2015 році становила – 21,3%. В 2016 році питома вага податкових надходжень збільшилася і становила 26,8%. В 2017 році їх частка становила – 25,0%, а це на 3,7% більше ніж у 2015 році.

Несуттєве фінансового значення для доходів місцевих бюджетів мають: неподаткові надходження (їх частка у 2016 році склала – 4,8%); доходи від операцій з капіталом (їх питома вага протягом аналізованого періоду була незначною 0,5% – 0,6%); цільові фонди (їх частка у доходній частині досліджуваного бюджету теж була несуттєвою протягом періоду дослідження).

Відмітимо, що частка трансфертів в доходній частині місцевих бюджетів Чернівецької області у 2015 році становила – 72,8%, у 2016 році – 66,8%, а у 2017 році – 69,5%. Тобто спостерігаємо зменшення на – 3,3% порівняно з 2015 роком.

Проаналізувавши сучасні тенденції формування доходної частини місцевих бюджетів Чернівецької області за 2015-2017 роки можемо зробити висновок, що існує висока залежність місцевих бюджетів від фінансових ресурсів державного бюджету. Адже, спостерігається висока частка трансфертів в доходній частині місцевих бюджетів. Хоча й відмічається незначне зменшення частки офіційних трансфертів в загальній структурі доходів. Таким чином, проблема фінансової незалежності органів місцевої влади є актуальною і потребує вдосконалення.

Наочне бачення динаміки видатків місцевих бюджетів показано на рис. 4. Спостерігаємо чітку тенденцію до зростання обсягу видаткової частини місцевих бюджетів Чернівецької області протягом 2015-2017 років. Зазначимо, у 2017 р. обсяг видатків становив – 10190452,1 тис. грн., що на 2843471,0 тис. грн. більше показника 2016 р.

Протягом періоду дослідження спостерігається недовиконання видаткової частини місцевих бюджетів Чернівецької області. Відповідно, обсяг виконання у 2015 р. склав – 92,6% від затвердженого показника на звітний рік; у 2016 р. склав – 92,9% від затвердженого показника та у 2017 р. обсяг виконання склав – 94,4% від затвердженого показника на цей рік.

Протягом 2015-2017 років відмітимо збільшення обсягів фінансування з місцевих бюджетів Чернівецької області майже по всім напрямкам, крім видатків на запобігання та ліквідацію надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха. За весь період дослідження зменшення фінансування по даному напрямку склало – 32,6%.

Розглянемо структуру видаткової частини місцевих бюджетів Чернівецької області за 2015-2017 рр. (табл. 2).

Відповідно до статистичної інформації за період з 2015-2016 роки найбільше спрямовувалося коштів на фінансування освіти. Так, у 2015 році – 32,6%, у 2016 році – 32,6%. Спостерігаємо незначне зменшення частки видатків на освіту за аналізований період на 3,7%, оскільки у 2017 році частка вже становила – 28,9%. Частка видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення теж значна. Так, у 2015 та 2016 роках вона склала – по 29,5%, а от у 2017 році збільшилася на 5,3% і склала – 34,8%. Питома вага видатків на охорону здоров'я в загальній структурі видатків місцевих бюджетів Чернівецької області у 2015 та 2016 роках становила по – 19,4%. а у 2017 р. зменшилася до 16,7%.

Отже, найбільша питома вага в загальній структурі видатків місцевих бюджетів Чернівецької області належить видаткам на освіту, соціальний захист та соціальне забезпечення, охорону здоров'я. Надмірна соціальна спрямованість видатків місцевих бюджетів практично унеможливує здійснення інвестицій в економічний розвиток територій. В умовах тотального дефіциту бюджетних коштів на державному та місцевому рівнях поряд із здатністю органів управління акумулювати достатні обсяги фінансових ресурсів місцевих бюджетів на передній план виступає питання їх ефективного використання та одержання максимально можливого результату. Потрібно спрямовувати фінанси в сферу, яка дає приріст валового внутрішнього продукту. Перш за все це залучення інвестицій.

Враховуючи ринкові трансформації в нашій державі, зокрема, децентралізаційні процеси, органам місцевого самоврядування потрібно шукати принципово нові джерела фінансування своїх повноважень. До таких джерел доцільно віднести залучення позикових ресурсів. Рівень бюджетних видатків визначається рівнем бюджетних доходів, дефіцитом бюджету та міжбюджетним управлінням, тому залучення позикових ресурсів дозволить органам місцевої влади перейти до цільового планування витрат – приймати нові програми соціально – економічного розвитку місцевого бюджету та фінансувати їх за рахунок позикових коштів [6, с. 110].

Для дієвого виконання місцевими органами влади покладених на них завдань, потрібно вико-

нати низку удосконалень формування і використання коштів місцевих бюджетів. Для зростання ефективного формування та функціонування місцевих бюджетів доцільно: впроваджувати середньострокове планування та орієнтацію на результат; завжди аналізувати зменшення чи зростання надходжень до місцевих бюджетів, порівнюючи з попередніми періодами; покращити взаємодію роботи органів місцевого самоврядування та органів Державної фіскальної служби України; визначити та ліквідувати причини несплати податків; сформувати програми заходів, направлених на повну мобілізацію до місцевих бюджетів податків та зборів; контролювати роботу фізичних та юридичних осіб, які займаються підприємницькою діяльністю з метою попередження порушення податкового законодавства [3, с. 692].

Висновки з проведеного дослідження.

Дослідивши регіональний аспект виконання доходної і видаткової частин місцевих бюджетів Чернівецької області, ми прийшли до висновку, що певні зрушення в структурі як доходної, так і видаткової частини місцевих бюджетів вже є. Проте існує низка основних проблем функціонування місцевих бюджетів, а саме: високий рівень дотаційності (близько 70%); переважання надходжень від загальнодержавних податків і зборів; незначна частка місцевих податків і зборів в доходній частині; надмірна соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів (70-80%), їх нераціональна структура. Тому, вважаємо за необхідне, продовжити реформування бюджетної сфери в напрямку удосконалення формування і використання коштів місцевих бюджетів. Доцільно: впроваджувати практику формування бюджетів із урахуванням стратегічних цілей соціально-економічного розвитку регіону; продовжувати реформування бюджетної сфери в напрямку децентралізації; збільшити частку податкових надходжень в структурі доходів місцевих бюджетів, шляхом удосконалення податкової складової місцевих бюджетів; впровадити заходи щодо підвищення частки власних доходів місцевих бюджетів, шляхом збільшення питомої ваги місцевих податків і зборів (запозичити вдалий зарубіжний досвід); створити стимули місцевим органам влади для нарощення доходів; підвищити ефективність використання коштів місцевих бюджетів; оптимізувати структуру видатків, шляхом збільшення фінансування видатків, пов'язаних із економічним розвитком регіонів; удосконалити систему міжбюджетних відносин.

Найбільшу актуальність, на нашу думку, стануть подальші дослідження, що вивчатимуть проблеми та напрями удосконалення формування і використання коштів місцевих бюджетів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Онищенко С.В. Місцеві бюджети: проблеми їх наповнення та особливості використання в умовах бюджетної децентралізації / С.В. Онищенко, Ю.Є. Величко // Молодий вчений. – № 5(45). – 2017. – С. 689-693.
2. Муніципальні фінанси: [навч. посіб.] / О.П. Кириленко, С.Л. Коваль, З.М. Лободіна [та ін.]; за ред. О.П. Кириленко. – Тернопіль: Астон, 2015. – 360 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://url.in.ua/0TX7c>.
3. Міхєєнко Т.В. Формування доходів місцевих бюджетів: теоретичні і практичні аспекти / Т.В. Міхєєнко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 12(66). – С. 39-44.
4. Остріщенко Ю. Особливості планування та виконання місцевих бюджетів у контексті реалізації бюджетної реформи та реформи децентралізації / Ю. Остріщенко // Світ фінансів. – Вип. 4(53). – 2017. – С. 132-144.
5. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : офіц. текст : за станом на 20 травня 2018 р. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-18>.
6. Простебі Л.І. Прагматизм та соціально-економічне значення видатків місцевих бюджетів / Л.І. Простебі // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Випуск 23. – 2017. – С. 106-110.
7. Сайт Чернівецької обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Публічні фінанси. – Режим доступу: <http://bukoda.gov.ua/page/mistsevi-byudzheti>.

REFERENCES:

1. Onyshchenko S.V., Velychko Yu. Ye. (2017) *Mistsevi biudzhetny: problemy yikh napovnennia ta osoblyvosti vykorystannia v umovakh biudzhetnoi detsentralizatsii* [Local budgets: problems of their filling and peculiarities of use in conditions of budget decentralization]. *Young scientist*, no. 5(45), pp. 689-693.
2. Kyrylenko O.P., Koval S.L., Lobodina Z.M. (2015) *Munitsypalni finansy* [Municipal Finance]. Ternopil: Aston. (in Ukrainian)
3. Mikhieienko T.V. (2012) *Formuvannia dokhodiv mistsevykh biudzhetiv: teoretychni i praktychni aspekty* [Formation of local budget revenues: theoretical and practical aspects]. *Actual problems of the economy*, no. 12(66), pp. 39-44.
4. Ostrishchenko Yu. (2017) *Osoblyvosti planuvannia ta vykonannia mistsevykh biudzhetiv u konteksti realizatsii biudzhetnoi reformy ta reformy detsentralizatsii* [Features of planning and implementation of local budgets in the context of budget reform and decentralization reform]. *The world of finance*, no. 4(53), pp. 132-144.
5. *Biudzhetnyi kodeks Ukrainy* [The Budget Code of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (accessed 20 May 2018)
6. Prostebi L.I. (2017) *Prahmatyzm ta sotsialno-ekonomichne znachennia vydatkiv mist-*

sevykh biudzhetyv [Pragmatism and socio-economic importance of local budget expenditures]. Scientific Herald of Kherson State University, vol. 23, pp. 106-110.

7. Sait Chernivetskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii [The site of the Chernivtsi Regional State Administration]. Available at: <http://bukoda.gov.ua/page/mist-sevi-byudzheti> (accessed 20 May 2018)

Prostebi L.I.

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at Department of Finance, Banking and Entrepreneurship,
Chernivtsi Trade and Economic Institute
Kyiv National University of Trade and Economics

Yurii S.M.

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at Department of Finance, Banking and Entrepreneurship,
Chernivtsi Trade and Economic Institute
Kyiv National University of Trade and Economics

INCOME AND EXPENDITURES OF LOCAL BUDGETS – REGIONAL ASPECT OF THEIR IMPLEMENTATION

In the conditions of the reform of Ukraine's financial and budgetary system, a comprehensive theoretical and practical study of the efficiency of the functioning of local budgets becomes important. The level of social and economic development of the region as a whole depends on the amount of financial resources accumulated in local budgets. Formation of revenue and expenditure of local budgets is carried out in conditions of strengthening decentralization processes in the country. The effective functioning of the local self-government institution depends on their implementation. Therefore, the research topic is undoubtedly relevant.

In the scientific article practical aspects of the revenue and expenditure part of local budgets are considered.

The analysis of dynamics and structure of the revenue part of local budgets of Chernivtsi region for 2015-2017 is carried out. According to the results of the analysis, it is determined that there is a high dependence of local budgets on the financial resources of the state budget. As there is a high share of transfers in the revenue part of local budgets. Although there is a slight decrease in the share of official transfers in the overall revenue structure. Thus, the problem of financial independence of local authorities is relevant and needs improvement.

The monitoring of the expenditure part of the local budgets of the Chernivtsi region for 2015-2017 is conducted. It has been determined that the largest share in the overall structure of expenditures of local budgets of Chernivtsi oblast is related to expenditure on education, social protection and social security, health care. Excessive social orientation of expenditures of local budgets practically makes it impossible to invest in the economic development of territories.

The main problems of functioning of local budgets are determined, namely: high level of subsidization (about 70%); the predominance of revenues from national taxes and fees; insignificant share of local taxes and fees in the revenue side; excessive social orientation of the expenditure part of local budgets (70-80%), their irrational structure.

The directions of improvement of efficiency of formation of incomes and implementation of expenditures of local budgets in modern conditions are indicated.

It is advisable to: implement the practice of budget formation taking into account the strategic goals of the socio-economic development of the region; continue to reform the budget sphere in the direction of decentralization; increase the share of tax revenues in the structure of revenues of local budgets, by improving the tax component of local budgets; to implement measures to increase the share of own revenues of local budgets by increasing the share of local taxes and fees (to borrow a successful foreign experience); create incentives for local governments to increase income; increase the efficiency of using local budget funds; to optimize the structure of expenditures, by increasing the financing of expenditures related to the economic development of the regions; to improve the system of inter-budgetary relations.